

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Náhrada za újmu na zdraví po pádu na neudrřovaném chodníku

Letošní zima je pryč. Otázky související s náhradou újmy na zdraví v důsledku pádu na chodníku se ale stále řeší. Vlastník chodníku neodpovídá za veřkerou újmu, která vznikne chodcům v důsledku stavu chodníku při mrazu a sněžení. Teprve nedávno však Nejvyšší soud sjednotil svůj přístup k otázce nároků na náhradu nemajetkové újmy na zdraví.

Od doby, kdy se v roce 2009 změnil zákon č. [13/1997 Sb.](#), o pozemních komunikacích (dále jen „**Zákon**“) tak, že za údržbu chodníku již neodpovídají vlastníci přilehlých nemovitostí, se zcela jistě ulevilo každému, okolo jehož domu vede chodník. Současně mohl vzniku dojem, že za úrazy vzniklé na chodnicích především v zimním období, odpovídají v plném rozsahu jejich vlastníci. Těmi jsou zpravidla obce. Otázka vzniku nároku na náhradu nemajetkové újmy na zdraví, která vznikne právě v souvislosti se pohybem na zmrzlých či zasněžených chodnicích, je však celku komplexní právní otázkou a ne každý, kdo utrpí v této souvislosti úraz, má nárok na náhradu nemajetkové újmy, která mu v důsledku úrazu vznikne.

Dle závěrů velkého senátu Nejvyššího soudu z konce minulého roku[\[1\]](#) může chodci, který se zranil při chůzi na chodníku, vzniknout nárok na náhradu újmy jednak dle Zákona a jednak dle obecných ustanovení občanského zákoníku. Nejvyšší soud tak po kritice ze strany Ústavního soudu[\[2\]](#) sjednotil svoji dosud nejednotnou judikaturu ohledně toho, které normy zakládají případnou odpovědnost vlastníka chodníku.

Objektivní odpovědnost dle zákona o pozemních komunikacích

Konstrukce vzniku nároku na náhradu dle Zákona vychází z toho, že dle § 26 odst. 2 Zákona odpovídá vlastník komunikace za újmu, jejíž příčinou byla závada ve schůdnosti chodníku [...] pokud nebylo v mezích možností vlastníka tuto závadu odstranit a v případě závad způsobených povětrnostními podmínkami ji zmírnit, ani na ní předepsaným způsobem upozornit. Ve smyslu § 26 odst. 7 Zákona jde ale pouze o nepředvídatelnou závadu ve schůdnosti. Pojem nepředvídatelná závada ve schůdnosti je definován ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu tak, že tato závada může nastat pouze na úseku, který se svojí nekvalitou vymyká obecnému stavu komunikace natolik, že jej uživatel není schopen rozlišit a uzpůsobit chůzi tomuto nenadálému nebezpečí. Jde o situace, kdy chodec ani při obezřetné chůzi respektující stav komunikace či důsledek povětrnostních poměrů, nemůže výskyt závady ve schůdnosti předpokládat a účinně na něj reagovat.

Odpovědnost vlastníka komunikace za újmu způsobenou v důsledku existence těchto nepředvídatelných závad schůdnosti je objektivní, nastává bez ohledu na to, zda vlastník komunikace jednal protiprávně a na to, zda za vznik následku nese zavinění. Vlastník komunikace se však dle ustanovení Zákona může ze své odpovědnosti vyvinut pomocí liberačních důvodů dle § 27 odst. 3 Zákona. Liberačními důvody je, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit a v případě závady způsobené povětrnostními podmínkami tuto závadu nebo její důsledky zmírnit, či na ní alespoň předepsaným způsobem upozornit.

Odpovědnost vlastníka chodníku za jeho stav a za újmu způsobenou na zdraví chodci byla v minulosti

shledána např. v případě, kdy chodec utrpěl úraz při chůzi na jinak rovném chodníku a zakopnul o prorůstající kořen stromu vysazeného na vedlejším pozemku. V jiném případě uznal soud odpovědnost vlastníka chodníku za vzniklou újmu v případě, kdy chodkyně se zranila při pádu na zledovatělé ploše přechodu pro chodce za situace, kdy okolní komunikace byla suchá a námraza nebyla rozpoznatelná. Rovněž byla shledána odpovědnost v případě, kdy chodec uklouzl na ojedinělé ledové plotně, která nebyla vidět pod nepatrným sněhovým popraškem. Odpovědný je vlastník chodníku rovněž v případě, kdy chodec uklouzl na pásu zmrzlé vody vytékající s okapu, přičemž zdroj vody a náledí nemusel být při běžném tempu chůze zřejmý a samotný led nebyl pro zakrytí sněhem viditelný.

Soudy naopak neshledaly existenci nepředvídatelné závady ve schůdnosti v situaci, kdy došlo ke zraněním v důsledku pádu na chodnicích, které byly pokryty souvislou vrstvou námrazy nebo sněhu a dále v případech, kdy došlo k pádu chodce na zledovatělé části chodníku, která však byla při vynaložení obvyklé opatrnosti rozpoznatelná a bylo možno se jí vyhnout. Pokud si chodec všimne, že je chodník v důsledku mrazivého počasí namrzlý, může tento stav komunikace předvídat. Proto nejde o závadu ve schůdnosti, i když chodník není proti námraze ošetřen.

Subjektivní odpovědnost dle občanského zákoníku

Dle citovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu je postaveno najisto, že v případě, kdy nevzniká odpovědnost vlastníka chodníku dle Zákona (tedy v případě existence nepředvídatelné závady), je nezbytné posoudit nárok poškozeného dle obecných ustanovení občanského zákoníku. Na rozdíl od odpovědnosti vlastníka chodníku dle Zákona, je odpovědnost vlastníka chodníku za újmu dle občanského zákoníku subjektivní a vyžaduje zavinění za porušení povinnosti. Zpravidla půjde o porušení prevenční povinnosti dle § 2900 ObčZ nebo o odpovědnost při porušení zákona dle § 2910 ObčZ ve spojení § 9 odst. 3 Zákona, podle kterého má vlastník povinnost provádět prohlídky komunikací, jejich údržbu a opravy. Aplikace ustanovení občanského zákoníku přichází v úvahu v případech, kdy špatný stav chodníku byl předvídatelný, avšak jeho vlastník jej způsobil v důsledku porušení svých povinností. Vlastník chodníku poruší své povinnosti, pokud nezajistí, aby chodník umožňoval bezpečný pohyb chodců. Tato povinnost vyplývá ze samotného vlastnictví chodníků a dále ze smyslu a účelu Zákona, který sleduje veřejný zájem na existenci a fungování sítě pozemních komunikací tak, aby byla bezpečná i pro širokou veřejnost, které svědčí právo obecného užívání pozemních komunikací (srov. náleží ÚS ČR z 12.4.2016 sp. zn. I US 2315/15). Vedle toho porušení povinnosti vlastníka komunikace může spočívat i v tom, že chodce neupozornil na to, že v zimních měsících se komunikace neudržuje.^[3]

Nároky kladené na chodce

Konečně je potřeba zmínit, že zákon a judikatura klade v této souvislosti vcelku zásadní nároky i na samotného chodce - a to jak v souvislosti s nárokem na náhradu dle Zákona, tak dle občanského zákoníku. Stejně tak jako řidič vozidla je povinen přizpůsobit jízdu podmínkám provozu (§ 18 zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích), tak i chodec je dle Zákona povinen přizpůsobit své chování stavebnímu a dopravně technickému stavu komunikace, povětrnostním podmínkám a situaci v provozu na pozemních komunikacích. Dále je chodec povinen své chování přizpůsobit svým schopnostem a zdravotnímu stavu (§ 4 písm. a) zákona 361/2000 Sb.) a má být v tomto smyslu předvídatelný. Pokud chodec nejedná v souladu s těmito svými povinnostmi, snižuje se míra nepředvídatelnosti závady na chodníku. Jiným slovy je o situace, kdy závady na chodníku by byly pro chodce předvídatelné, pokud by chodec jednal v souladu s citovanými povinnostmi. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu citovaného v úvodu se kritérium plnění povinnosti chodce ale netýká otázky spoluzavinění, nýbrž výlučně specifické otázky předvídatelnosti závady. Otázka předvídatelnosti tedy dle citovaného rozhodnutí NS ČR nemá být zkoumána v souvislosti s otázkou spoluzavinění poškozeného. K posouzení otázky spoluzavinění dle §2918 ObčZ se mají zkoumat jen

další projevy neobezřetnosti chodce při pohybu v úseku, který vykazuje nepředvídatelnou závadu na chodníku, a nikoliv otázky porušení jeho povinností při pohybu na komunikacích. Může jí to to, zda chodec např. ne zvolil neadekvátní trasu, neměl nevhodnou obuv, či zda při pohybu na chodníku nebyl ovlivněn návykovými látkami.

Z těchto důvodů tak soud neshledal odpovědnost vlastníka chodníku v situaci, kdy chodkyně utrpěla úraz, když po několika dnech opakovaného sněžení a teplotách kolem bodu mrazu, kdy celá ulice s chodníkem byla namrzlá, ale ne pokrytá sněhem, přecházela v ulici v místě, které nebylo k přecházení určené, a ještě k tomu se na něm nacházely viditelné zmrazky. Soud neshledal, že by takový stav představoval závadu ve schůdnosti dle Zákona. Vzhledem k tomu, že vlastník chodníku v místě prováděl pravidelnou zimní údržbu pluhováním a solením, a to v přiměřených lhůtách stanovených v nařízení obce, když sníh z chodníku byl odstraněn, soud ani neshledal, že by vlastník porušil své povinnosti dle občanského zákoníku.

Chodníky malého dopravního významu

Pro úplnost je ještě nezbytné uvést, že pokud jde o chodníky malého dopravního významu, jsou jejich vlastníci oprávněni na nich nezajišťovat schůdnost (§ 27 odst. 5 Zákona). V praxi dochází k tomu, že obce svými předpisy vyloučí zajištění schůdnosti v celých oblastech (např. v tzv. malých městských částech Prahy). Této postup je však zcela v rozporu se zákonem, jako konstatoval NS ČR např. v rozsudku z 26.2.2018 sp. zn. 25 Cdo 1418/2017.

JUDr. Jan Holub, LL.M.,
advokát

Kleinerova 24,
272 01, Kladno

Tel: 312 246 590
e-mail: jan.holub@akholub.cz

[1] Rozsudek NS ČR z 9.12.2020 sp.zn. 31 Cdo 1621/2020

[2] Nález ÚS ČR z 12.4.2016 sp.zn. I US 2315/15

[3] Srov. rozsudek NS ČR z 19.3.2008 sp.zn. 25 Cdo 657/2006

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do](#)

korporační autonomie

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)